

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Americae tertia pars, Memorabilem provinciae Brasiliae
historiam continens**

Staden, Hans

Léry, Jean de

Francofurti ad Moenum, 1592

In historiam suam

urn:nbn:de:bsz:31-88707

IOANNIS LERII
IN HISTORIAM SVAM
PRAEFATIO.

ANTE quam Historiam meam Navigationis in Brasiliam Americae Prouinciam exordiar, pauca quedam de meo instituto dicenda esse duxi.

Religionem inter ea quae diligenti obseruatione digna censentur, primum obtinere locum nemo unquam negauit. Hinc fit ut (quamuis fusius quanam à Barbaris colatur huius libri cap. 16. sim dicturus) hoc loco nonnulla obiter attingere mihi videatur necesse: praesertim cum narrationis initium a quaestione fecerim quam satis suspicere (meo quidem iudicio) non possum, nedum ut à me soluatur. Video igitur eos, qui optime ex sensu a natura indito de his rebus senserunt, dixisse quidem, notionem illam, quod a supremo quodam pendeant res omnes hominum, animis ita naturaliter infixam esse, ut auelli nullo modo possit. Itaque quamuis in cultus diuini ratione controuersia non pauca exorta sint, fundamentum tamen hoc conuelli non posse, hominem instinctu quodam a natura indito eo pertrahi ut religionem aliquam, seu vera illa sit seu falsa, profiteatur. Attamen istis sapienter determinatis non dissimularunt, ubi ad illud ventum est, quo propensius humanum fertur ingenium, in negotio religionis illud frequenter vsuuenire quod ait Poeta:

--- Sua cuique Deus fit dira cupido.

Quae duo ut Barbaris nostris applicemus, constat eos, homines cum sint, notionem hac omnibus communi praeditos esse, homine aliquid esse maius, a quo bonum malumque pendeat, tale saltem quale sibi fingunt. Quo referri debet cultus ille quem Caraibibus suis exhibent, a quibus statis temporibus bonum malum uel omen sibi adferri credunt. Summum autem bonum in hostium ultione fortiter persequenda (quod olim Ro-

manis, hodie etiam Turcis vsuuenit) ponūt. Cultus vero ille, qui apud alios populos Religionis nomen obtinet, apud eos locum nullum habere dici potest: Quin & illud addi, (si qua gens in toto orbe terrarum) sine Deo vitam hanc transigere. At tamen hac in parte minus fortasse sunt damnandi, quod & miseriam suam excacationemq, aliquatenus agnoscunt, (quamuis nec pœnitentiam agunt, nec remedio vtuntur oblato) suamque mentem non dissimulant.

Ad reliqua quod attinet, summæ capitum, quas ad libri initium apposuimus, quid in toto historiae progressu tractetur, satis indicant.

Ceterum non me latet quod vulgo dici solet: Senes, eosque qui a longinquis peregrinationibus sunt reduces, quod nemo sit qui obsistat, non raro mentiendi licentiam sibi arrogare. Ego vero testor me, qui & mendacia & mendaces odi, si qui sint, qui fidem adhibere nolint multis sane ante hæc tempora inauditis, quæ a nobis commemorantur, non eo esse animo, quo in rem præsentem veniant, vt ad ea loca deducam. Nec magis commouebor istis, quam adhuc commotus sum, postquam mihi renuntiatum est non deesse, qui fidem ijs non haberent, quæ a nobis de horrenda illa fame Sancerana sunt scripta, quam ausim affirmare minus asperam, quamuis diuturniorem, ea fuisse quam in medijs undis remigrantes perpessi sumus. Enimvero si isti, de quibus fit sermo, fidem ijs derogare non verentur, quæ in ipsius Gallie veluti meditullio, plus 500. testibus superstitionibus contigerunt, quidni de ijs dubitent, quæ in remotissimis regionibus visa sunt, maioribus vero nostris inaudita, ita vt non nisi experientia ipsa hominum animis insidere possint? Me autem hoc loco fateri non pudebit, ex quo in Americam transportatus sum, quæ & incolarum viuendi ratione, & animantium forma, ipsaque adeo terra factura a nostris Europæis, Asiaticis, & Africanis prorsus alienis respectu nostri nouus Orbis merito dici potest, opinionem abieciisse, quam de Plinio nonnullisque aliis indueram. Vidi enim per multa non minus prodigiosa, quam quæ in eorum scriptis fide indigna censentur. Si quidem ea quæ oculis cernuntur penitus animum penetrant. Ad genus orationis quod attinet, iam ante, tenuitatem meam probe mihi perspectam esse testatus sum. Non dubito autem, quin multorum iudicio phrasibus non sim vsus tum ad rem nauticam, tum alias satis accommodatis. Illis itaque satisfactum non esse certo scio: præsertim vero Gallis nostris, quorum aures delicatissima, nil nisi tersum sermonibusque nouis ornatum admittunt. At vero multo minus ijs placebimus, qui libros omnes vt pueriles & steriles damnant, nisi aliunde desumptis historiis luxuriet: Quamuis enim ad ea quæ tractaui multas accommodare facile mihi e-

rat,

rat, tamen excepta Gomare Ind. Occid. historia, qua ob rerum multarum cum his nostris affinitatem non raro sum usus, vix vllas in medium afferre contigit: nisi quod postrema hac editione nonnulla memoratu digna addidi. Ac sane (quantum mihi cernere datur) historia que proprio suo argumento ornatur, repudiatis aliarum veluti alienis plumis, legentium animos à proposito minus remouet, efficit ut auctoris scopum lectores facilius possint assequi. Præterea ab iis quæro, qui commentarios istius ætatis legunt, annon tædium parit, allegatio illa sententiarum prope infinita quantumuis ad rem accommodatarum? Ne autem mihi quis obiciat, quod Theuetum & alios reprehendens, in eandem tamen incurram reprehensionem: Si quis est, inquam, qui improbet (quasi arrogantius dicta) quod vbi de vitâ & moribus Barbarorum verba facio, frequenter has vsurpem formulas, vidi, intersui, accidit mihi, atque alia eiusdem generis: Respondeo, res illas ad meum ipsius argumentum pertinere: deinde res designare non rumoribus auditas, sed & oculis ipsis & experientia confirmatas, immo ausim dicere a nemine alio vsquam obseruatas, multo minus memoria proditas. * Quod non de vniuersa America dictum velim, sed de illa plaga quam per annum incolui, nimirum sub tropico Capricorni apud Barbaros Americanos, quos Tououpinambaultios appellant. Denique fidem do iis qui veritatem simplici sermone prolatam mendacio verborum, exquisito ornatu fucato præferunt, fore ut ea que a me sunt in hac historia tractata verissima esse comperiant, quin etiam nonnulla esse, que, quod maioribus nostris fuerunt ignota, admiratione digna sint iudicanda. Deum orbis & tot præstantissimarum rerum conditorem & conseruatorem oro, ut meum hoc opusculum ad nominis ipsius gloriam cedat. Amen.

* Ioan. Ste-
dius Hællus
Brazilianâ
Historiam
scripsit 1555.
& 1557. edi-
dit: sed vet-
naculo ser-
mone, inte-
gro anno
antequâ tu
istinc redi-
res.

